

30 euro voor een spuit

Promotieonderzoek naar 'Money for Medication'

Door het niet, onregelmatig of te laat innemen van medicijnen ontstaan nogal eens problemen in de behandeling van psychotische symptomen. Een depot, langer werkend medicijn per injectie, biedt dan uitkomst. Maar depotmedicatie is niet populair. Zou een financiële beloning helpen? **Ernst Noordraven** onderzocht het. Mieke Dorleijn vraagt naar de resultaten van 'Money for medication'.

tekst Mieke Dorleijn | yn@ypsilon.org illustratie Anna Wikje Roorda Boersma

Het onderzoek **Money for Medication** had als doelstelling om te onderzoeken of het aanbieden van financiële beloningen tot een verbetering van medicatietrouw leidt.

Twaalf maanden lang ontving een groep patiënten maximaal 30 euro per maand voor het accepteren van depotmedicatie. Een controlegroep kreeg geen geld en de standaardbehandeling. Daarna volgde een follow-up periode van zes maanden waarin beide groepen geen geld ontvingen.

Ernst Noordraven (psycholoog en onderzoeker, werkzaam bij het Centrum Dubbele Problematiek Fivoor en het Erasmus MC) onderzocht medicatietrouw onder patiënten met een psychotische stoornis die anti-psychotische depotmedicatie voorgeschreven hadden gekregen. Bij de start van het onderzoek was de gemiddelde medicatietrouw in beide groepen ongeveer even groot. Na twaalf maanden was de medicatietrouw in de groep die financieel werd beloond gemiddeld 15 procent hoger dan in de groep die geen geld ontving. Dit effect werd kleiner, maar bleek ook ná de follow-up periode nog zichtbaar.

In het psychosociaal functioneren, het aantal opnames of de kwaliteit van leven was er geen verschil tussen beide groepen.

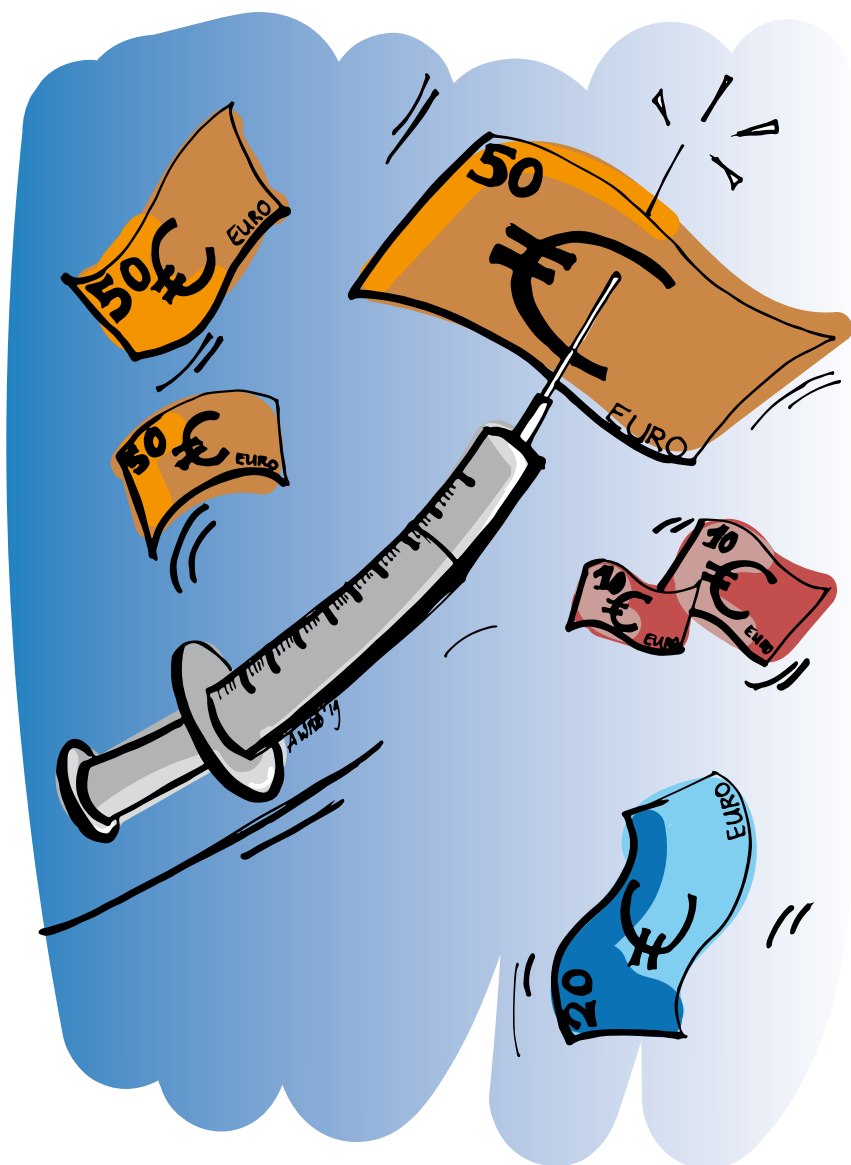
Het oorspronkelijke idee voor 'Money for Medication' kwam voort uit een eerder onderzoek waarin was aangetoond dat patiënten na 12 maanden een financiële beloning te hebben ontvangen, 100 procent van hun voorgeschreven anti-psychotische depotmedicatie accepteerden en minder lang opgenomen waren. Veelbelovend, maar dat onderzoek was te klein.

Omkoperij

Noordraven: 'We besloten een grootschalig onderzoek uit te voeren bij 169 patiënten met een voorschrift voor anti-psychotische depotmedicatie.

Gedurende 12 maanden ontvingen 84 patiënten bij de standaardbehandeling gemiddeld 30 euro per maand voor het toedienen van hun depotmedicatie. Patiënten uit de controlegroep (85) ontvingen alleen de standaardbehandeling.

We vroegen en kregen toestemming van de medisch-ethische toetsingscommissie van het Erasmus MC. Er was vanuit de ggz-instellingen en de patiënten weinig tot geen weerstand tegen het onderzoek.

Een duwtje in de goede richting helpt ons op allerlei levensgebieden

zoek, al nam het effect wel wat af. De motivatie van patiënten voor behandeling bleef hetzelfde. Het aanbieden van een financiële beloning lijkt dus een effectieve en veilige methode om de medicatietrouw te verbeteren bij anti-psychotische depots en kan breder worden toegepast.

Belangrijk is om alle patiënten binnen een afdeling de mogelijkheid aan te bieden van financiële beloning en daarbij geen onderscheid te maken tussen patiënten die medicatietrouw of ontrouw zijn. Ook moet de beloning niet te hoog zijn om de vrije wil te behouden. En we moeten het niet omdraaien: het weigeren van de aangeboden beloning mag geen negatieve consequenties met zich meebrengen. We willen gewenst gedrag belonen en niet ongewenst gedrag bestraffen.

Eigen familielid belonen

In het onderzoek werd de financiële beloning gegeven door de zorginstelling/ onderzoeker. De relatie tussen een zorginstelling en patiënt is anders dan de relatie die familie met een patiënt heeft. Ik denk dat het zeker effectief kan zijn

Slechts enkele mensen vonden het onethisch of noemden het omkoperij.

Medicatietrouw

Het onderzoek 'Money for Medication' had als doelstelling om te onderzoeken of het aanbieden van financiële beloningen tot een verbetering van medicatietrouw leidt. En dat deed het gelukkig! Het verbeteren van kwaliteit van leven is een heel andere vraag. Daar zijn meerdere onderzoeken op verschillende (herstel) gebieden voor nodig. Het ontvangen van een financiële beloning zal bijvoorbeeld niet direct leiden tot een beter sociaal net-

werk, een goede dagbesteding of een gezondere leefstijl. Om een betere kwaliteit van leven te bereiken is een breder behandel aanbod nodig, zowel op het gebied van de psychiatrische problematiek als op het gebied van het sociaal functioneren op andere leefgebieden (sociaal steunsysteem, wonen, werken en financiën).

Overall toepasbaar

Zowel patiënten als behandelaars waren positief over het geven van een beloning. Ook nadat de betaling niet meer werd aangeboden accepteerden meer patiënten depotmedicatie dan vóór het onder-

→ VERVOLG

om gewenst gedrag te belonen, ook als familie. Maak hierover van tevoren echter heel duidelijke afspraken met elkaar (over de hoogte van de beloning, de termijn, wat als iemand te laat komt voor zijn medicatie, enzovoort).

Dit is belangrijk, je wil niet dat je familielid alleen maar komt voor de beloning en jullie relatie daardoor verslechtert. Je zou bijvoorbeeld gedurende een proefperiode kunnen uitproberen of het werkt in jullie situatie.

Het principe is niet nieuw! Een duwtje in de goede richting om gewenst gedrag te bevorderen overkomt ons op meer levensgebieden (energieverbruik verminderen, gezonder eten, meer bewegen, autorijden buiten de spits). Dus waarom niet als het gaat om hulp aanbieden bij psychische problemen? 'Money for Medication' is effectief, simpel en betaalbaar. ✖

Informatie: e.noordraven@fivoor.nl

Ernst Noordraven